Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li tistabbilixxi qafas għall-varar ta' Sistemi Intelliġenti tat-Trasport fil-qasam tat-trasport bit-triq u għall-interkonnessjonijiet ma' modi oħrajn ta' trasport"

COM (2008) 887 finali – 2008/0263 (COD)

(2009/C 277/17)

Rapporteur: **is-Sur Josef ZBOŘIL**

Nhar id-29 ta' Jannar 2009, il-Kunsill iddeċieda, b'konformità mal-Artikolu 295 tat-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea, li jikkonsulta lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew, dwar

il-Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li tistabbilixxi qafas għall-varar ta' Sistemi Intelliġenti tat-Trasport fil-qasam tat-trasport bit-triq u għall-interkonnessjonijiet ma' modi oħrajn ta' trasport

COM(2008) 887 finali – 2008/0163 (COD).

Is-Sezzjoni Speċjalizzata għat-Trasport, l-Enerġija, l-Infrastruttura u s-Soċjetà tal-Informazzjoni, inkarigata sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-opinjoni tagħha nhar il-15 ta' April 2009. Ir-rapporteur kien is-Sur Zbořil.

Matul il-… sessjoni plenarja tiegħu li nżammet fit-13 u l-14 ta' Mejju 2009 (seduta tat-13 ta' Mejju 2009), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-Opinjoni b' 183 vot favur, 3 voti kontra u 6 astensjonijiet.

1. Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet

1.1. Il-KESE jilqa' l-inizjattiva tal-Kummissjoni u jemmen li huwa essenzjali li jkollna sistema ta' trasport bit-triq (li tinkludi s-servizzi provduti f'dan il-qasam) affidabbli, li taħdem sew u li tkun effettiva u sikura.

1.2. Il-Kumitat jaqbel li d-direttiva proposta għandha tiġi adottata sabiex il-pjan ta' azzjoni tas-Sistemi Intelliġenti tat-Trasport (SIT) ikun jista' jitwettaq, billi din tikkostitwixxi l-qafas legali meħtieġ għall-koordinazzjoni tas-sistema intelliġenti tat-trasport filwaqt li hija flessibbli biżżejjed biex tissodisfa l-prinċipji ta' proporzjonalità u sussidjarjetà.

1.3. Iċ-ċirkolazzjoni tat-traffiku mingħajr xkiel fin-netwerks tat-toroq teħtieġ informazzjoni attwali dwar it-trasport u dwar inċidenti u kundizzjonijiet li jikkawżaw konġestjoni sħiħa jew parzjali f'ċerti postijiet jew inħawi. Is-SIT għandha tipprovdi informazzjoni preċiża, affidabbli u standardizzata fil-ħin attwali u tagħti lill-utenti l-libertà tal-għażla.

1.4. Il-KESE jikkunsidra li huwa essenzjali li jkun hemm tassonomija Ewropea armonizzata (bħas-sistema tal-AlerTC) tal-inċidenti u l-kundizzjonijiet li jolqtu ċ-ċirkolazzjoni tat-traffiku u s-sigurtà fit-toroq. Għandu jiġi standardizzat ukoll format ta' skambju ta' informazzjoni tat-tip XML sabiex ikun jista' jsir skambju attwali ta' informazzjoni dwar it-traffiku u l-ivvjaġġar. Hemm bżonn li jiġu stabbiliti wkoll il-parametri għall-ħolqien ta' netwerk standardizzat bil-ġeoreferenzi tal-infrastruttura tat-toroq għal-lokalizzazzjoni ġeografika diġitali standardizzata tal-kundizzjonijiet u l-inċidenti. Din il-lokalizzazzjoni għandha tinkludi informazzjoni dwar it-toroq u partijiet tat-toroq u l-infrastruttura relatata.

1.5. Għandha tintuża sistema għall-ipproċessar u t-tqassim tal-informazzjoni neċessarja għall-utent aħħari b'tali mod li ma tkunx ta' inkonvenjenza għas-sewwieqa iżda tagħmilha iktar faċli għalihom u b'hekk tissaħħaħ is-sikurezza fit-triq.

1.6. Il-KESE jirrakkomanda li l-arkitettura tas-sistemi tas-SIT tiġi stabbilita malajr fil-livell nazzjonali billi jiġu definiti funzjonijiet speċifiċi kif ukoll l-apparat standard bażiku għat-toroq tat-TEN–T b'sistemi telematiċi tanġibbli li jwettqu l-funzjonijiet speċifiċi meħtieġa.

1.7. Il-Kumitat josserva li l-bini tal-infrastruttura għandu jinvolvi sorsi rilevanti ta' fondi mill-Komunità, mill-Istati Membri u s-settur privat. L-ispiża tal-operat għandha tiġi ffinanzjata mit-taxxi jew min-nollijiet. L-obbligi tal-korpi ċentrali tal-livell nazzjonali rigward il-ġbir, l-ipproċessar, it-tqassim, il-pubblikazzjoni, id-distribuzzjoni u t-tqassim transkonfinali tal-informazzjoni dwar it-traffiku għandhom ikunu iktar dettaljati.

1.8. Is-SIT ser tinvolvi l-użu dejjem jiżdied ta' volumi kbar ta' data. Għaldaqstant, l-implementazzjoni tagħhom teħtieġ l-iżvilupp ta' approċċ fuq perijodu fit-tul, u għandha tqis mhux biss l-applikazzjonijiet attwali iżda wkoll l-iżvilupp potenzjali ta' sistemi futuri u r-rwol u r-responsabbiltà tad-diversi partijiet involuti. Il-ħolqien ta' sistemi intelliġenti ta' trasport għandu wkoll jikkonforma strettament mal-ħtiġijiet tal-protezzjoni tad-data. Id-direttiva u l-pjan ta' azzjoni għandhom jiggarantixxu l-protezzjoni meħtieġa kontra kull abbuż permezz ta' kull mezz tekniku, teknoloġiku, legali jew tal-organizzazzjoni, b'konformità mad-dispożizzjonijiet tal-UE u l-Istati Membri [1].

---

(1) Opinjoni Nru 4/2004 Grupp ta' Ħidma tal-Artikolu 29dwar l-ipproċessar tad-data personali permezz ta' sorveljanza bil-video, WP 89, 11.2.2004 (mhux disponibbli bil-Malti). Dikjarazzjoni dwar l-Infurzar magħmula mill-Grupp ta' Ħidma tal-Artikolu 29, WP 101, 25.11.2004. http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/privacy/workinggroup/wpdocs/2004_en.htm

1.9. Il-KESE jirrakkomanda li jiġu inklużi miżuri xierqa fil-pjan ta' azzjoni għall-promozzjoni ta' teknoloġiji moderni tal-IT għat-trasport, pereżempju, permezz tal-organizzazzjoni ta' kompetizzjoni għall-vetturi intelliġenti.

2. Daħla – id-dokumenti tal-Kummissjoni

2.1. Skont ir-reviżjoni ta' nofs it-term tal-White Paper tal-UE dwar il-politika tat-trasport, l-innovazzjoni ser taqdi rwol importanti biex it-trasport bit-triq ikun aktar sostenibbli (jiġifieri li tagħmlu iktar sikur, iktar ekonomiku u effiċjenti, iktar nadif u b'inqas xkiel), speċjalment bis-saħħa tal-varar ta' teknoloġiji tal-informazzjoni u l-komunikazzjoni – jiġifieri s-sistemi intelliġenti tat-trasport.

2.2. Il-piż żejjed dejjem jiżdied fuq is-sistemi tagħna tat-trasport (b'żieda ta' 55 % fit-trasport bit-triq tal-merkanzija u żieda ta' 36 % fit-trasport tal-passiġġieri mistennija sal-2020) u l-konsum tal-enerġija u l-ħsara ambjentali relatata (emissjonijiet tas-CO_2 mit-trasport huma mistennija jiżdiedu b'15 % sal-2020) jitolbu approċċ innovattiv li jkun jista' jiffaċċja l-bżonnijiet jiżdiedu u d-domandi għat-trasport u l-mobbiltà. Miżuri tradizzjonali, bħall-estensjoni tan-netwerks ta' trasport eżistenti, mhux ser ikunu possibbli fuq l-iskala meħtieġa u ser ikollhom jinstabu soluzzjonijiet ġodda.

2.3. Il-varar ta' sistemi intelliġenti tat-trasport qed jiżvolġi iktar bil-mod milli kien mistenni u ġeneralment qed isir biċċa biċċa. Ir-riżultat huwa struttura atomizzata ta' soluzzjonijiet nazzjonali, reġjonali u lokali mingħajr l-ebda armonizzazzjoni ċara. B'hekk, is-SIT qed tiġi użata b'mod ineffettiv u għaldaqstant mhijiex kapaċi tagħmel kontribut ċar għall-ksib tal-għanijiet ta' politika (tat-trasport) u biex jiġu indirizzati għadd ta' sfidi diffiċli li qed jiffaċċja t-trasport bit-triq.

2.4. Għan partikolari huwa li tittejjeb l-interoperabbiltà tas-sistema, li jiġi żgurat approċċ mingħajr xkiel, li tiġi appoġġjata l-kontinwità tas-servizzi u li jinħolqu mekkaniżmi għal kooperazzjoni effettiva bejn l-entitajiet kollha involuti fl-isfera tas-SIT. Għaldaqstant, l-iktar mod xieraq biex jinkiseb l-għan mixtieq tal-konformità mal-prinċipju ta' sussidjarjetà huwa permezz ta' direttiva (qafas).

2.5. Madankollu, id-dettalji tekniċi tal-varar – il-proċeduri u l-ispeċifikazzjonijiet – ser jiġu adottati mill-Kummissjoni bl-għajnuna ta' kumitat magħmul minn rappreżentanti mill-Istati Membri. Mingħajr preġudizzju għall-iskop ta' dan il-kumitat, il-Kummissjoni ser tistabbilixxi grupp konsultattiv Ewropew għas-SIT (il-provvedituri tas-servizzi, l-assoċjazzjonijiet tal-konsumaturi, l-operaturi tat-trasport u l-apparat, l-industrija tal-manifattura, l-imsieħba soċjali u l-assoċjazzjonijiet professjonali) fejn ser jiġu mistiedna l-partijiet interessati rilevanti f'dan il-qasam; dan il-grupp ser jagħti parir lill-Kummissjoni dwar l-aspetti kummerċjali u tekniċi tat-twaqqif u l-varar tas-SIT fl-UE. Il-grupp konsultattiv għas-SIT ser jiġbor u janalizza l-kontribut minn fora eżistenti bħas-Sikurezza-e u l-ERTRAC.

2.6. Din il-proposta tindirizza l-applikazzjonijiet u s-servizzi tas-SIT relatati mat-trasport bit-triq u l-interkonnessjonijiet tagħhom ma' modi oħrajn ta' trasport. It-trasport bit-triq huwa regolat minn diversi liġijiet: id-Direttiva 2004/52/KE dwar l-interoperabbiltà tas-sistemi elettroniċi tan-nollijiet tat-triq, ir-Regolament 3821/85/KEE dwar apparat ta' reġistrazzjoni għat-trasport bit-triq u d-Direttiva 2007/46/KE dwar kwadru għall-approvazzjoni ta' vetturi bil-mutur u l-karrijiet tagħhom, u ta' sistemi, komponenti u unitajiet tekniċi separati maħsuba għal tali vetturi. Għandha tiġi żgurata koerenza ċara mal-ħidma tal-kumitati rilevanti.

2.7. Il-proposta ser tgħin biex jinkisbu għadd ta' għanijiet (mikroekonomiċi) tal-Istrateġija ta' Liżbona għat-tkabbir u l-impjiegi. L-ewwel u qabel kollox ser tiffaċilita l-proliferazzjoni u l-użu effettiv tas-SIT. Din ser tikkontribwixxi wkoll biex jinkisbu l-għanijiet li ġejjin:

— li tiffaċilita l-forom kollha ta' innovazzjoni: it-trasferiment transkonfinali tal-għarfien dwar il-varar effikaċi tas-SIT;

— li tespandi, ittejjeb u tgħaqqad l-infrastruttura Ewropea u jitlestew proġetti transkonfinali prijoritarji; li titqies il-ħtieġa għal sistema tal-ipprezzar xierqa għall-infrastruttura;

— li jitħeġġeġ l-użu sostenibbli tar-riżorsi u jissaħħu s-sinerġiji bejn il-protezzjoni ambjentali u t-tkabbir, speċjalment il-promozzjoni tal-iżvilupp ta' mezzi biex jiġu internalizzati l-kosti esterni;

— li jiżdied u jitjieb l-investiment fl-R&D (riċerka u żvilupp), partikolarment min-negozji privati: kundizzjonijiet aħjar tal-qafas għall-esplojtazzjoni tas-soluzzjonijiet innovattivi tas-SIT.

2.8. Il-Kapitolu 4 tal-Komunikazzjoni "Nagħmlu t-Trasport Aktar Ekoloġiku", adottata mill-Kummissjoni f'Lulju 2008 (COM(2008) 433), jipprovdi għal pjan ta' azzjoni dwar is-SIT għat-toroq li għandu jinkiseb permezz ta' inizjattiva leġiżlattiva li tistabbilixxi approċċ komuni biex tpoġġi t-teknoloġiji eżistenti fis-suq u biex jintużaw. Barra minn hekk, l-użu tal-infrastruttura eżistenti b'mod iktar effikaċi jfisser li ser ikun hemm bżonn inqas infrastruttura ġdida, u tiġi evitata l-frammentazzjoni tal-ambjent naturali u l-għata tal-ħamrija.

2.9. Din il-proposta tikkumplementa wkoll l-istrateġija tal-UE għall-iżvilupp sostenibbli peress li tindirizza diversi kwistjonijiet ewlenin identifikati mill-proċess ta' analiżi tal-2005 li jeħtieġu iktar sforz. Ir-rabta ewlenija bejniethom hija l-għan li t-trasport isir iktar ekoloġiku – pereżempju billi tittejjeb il-ġestjoni tad-domanda għat-trasport u tingħata għajnuna biex tintlaħaq il-mira tas-sikurezza tat-toroq li jonqos bin-nofs l-għadd ta' imwiet fit-toroq sal-2020 (meta mqabbel mal-2000). Kwistjoni oħra li għandha tiġi indirizzata indirettament hija t-tnaqqis fil-konsum tal-enerġija fl-UE, b'hekk ukoll jitnaqqsu l-effetti tal-bidla fil-klima. Barra minn dan, il-proposta ssostni l-implimentazzjoni tar-Regolament (KE) 1/2005 dwar il-protezzjoni tal-annimali waqt it-trasport u operazzjonijiet relatati (sistemi ta' navigazzjoni).

2.10. Il-proposta għal direttiva tressaq qafas għall-implimentazzjoni tal-pjan ta' azzjoni tas-SIT. Bħala appoġġ għall-obbligi li d-direttiva timponi fuq l-Istati Membri, il-Kummissjoni ser tintroduċi speċifikazzjonijiet uniformi, wara diskussjonijiet fil-kumitati, biex tiżgura introduzzjoni koordinata pan-Ewropea għall-interoperabbiltà tas-SIT. Din il-ħidma ser titwettaq mill-Kummissjoni, bl-għajnuna tal-kumitat Ewropew għas-SIT. Id-direttiva tistabbilixxi wkoll qafas għall-iskambju ta' informazzjoni bejn l-Istati Membri. Il-pjan ta' azzjoni propost għas-SIT jintroduċi oqsma ta' prijorità biex jitħaffef il-varar kkoordinat tal-applikazzjonijiet u s-servizzi tas-SIT madwar l-Unjoni Ewropea.

2.11. Il-pjan ta' azzjoni tas-SIT jibni fuq sensiela ta' inizjattivi tal-Kummissjoni Ewropea li għaddejjin bħalissa, li jinkludu l-pjan ta' azzjoni għal-loġistika tat-trasport tal-merkanzija ([2]), il-pjan ta' azzjoni għall-mobbiltà urbana ([3]), l-introduzzjoni tas-sistema ta' Galileo ([4]), il-pakkett ta' miżuri għal trasport aktar ekoloġiku ([5]), l-inizjattiva i2010 dwar il-karozzi intelliġenti ([6]), l-inizjattiva Sikurezza-e (e-Safety) ([7]), is-Seba' Programm Qafas għar-Riċerka u l-Iżvilupp Tekniku ([8]), is-Servizz Sejħa-e (eCall) ([9]), il-pjattaformi Ewropej għat-teknoloġija u l-pjanijiet ([10]) u l-inizjattiva CARS 21 ([11]).

3. **Kummenti ġenerali**

3.1. Il-KESE jilqa' l-inizjattiva tal-Kummissjoni u jemmen li huwa essenzjali li jkollna sistema ta' trasport bit-triq (li tinkludi s-servizzi provduti f'dan il-qasam) affidabbli, li taħdem sew u li tkun effettiva u sikura. Il-varar koordinat tas-SIT ifisser li għandha tiġi żgurata l-aħjar ċirkolazzjoni tat-traffiku fl-Istati Membri individwali u fl-Ewropa kollha kemm hi għal perijodu ta' żmien twil kemm jista' jkun.

3.2. Il-Kumitat jaqbel li d-direttiva proposta għandha tiġi adottata sabiex il-pjan ta' azzjoni tas-SIT ikun jista' jitwettaq, billi din tikkostitwixxi l-qafas legali meħtieġ għall-koordinazzjoni tas-sistema intelliġenti tat-trasport u li fl-istess ħin hija flessibbli biżżejjed biex tissodisfa l-prinċipji ta' proporzjonalità u sussidjarjetà.

3.3. Huwa importanti li jinkisbu l-objettivi tad-direttiva proposta, b'mod partikolari sabiex tittejjeb il-funzjonalità, l-affidabbiltà, l-effikaċja, u s-sikurezza tat-trasport bit-triq, sabiex jiġi żgurat ambjent ekonomiku u soċjali iktar stabbli fl-Istati Membri individwali u madwar l-UE. Il-varar tas-SIT ikollu impatt fuq l-iżvilupp reġjonali, b'mod partikolari fejn il-volum tal-prodotti jeċċedi l-kapaċità tan-netwerk eżistenti tat-toroq. Ir-reġjuni għandhom jaqdu rwol importanti fl-implimentazzjoni tad-Direttiva u l-pjan ta' azzjoni billi jiġbru l-esperjenza u jaqsmu l-aħjar prattiki.

3.4. Id-Direttiva ma tinkludi l-ebda dispożizzjoni speċifika li tiżgura l-varar effettiv tas-SIT permezz ta' mekkaniżmi konkreti ta' kontroll fis-sistemi tat-toroq tal-Istati Membri minkejja l-fondi mill-Kummissjoni u l-proġetti msemmija hawn fuq (Easy Way eċċ.)

3.5. Iċ-ċirkolazzjoni tat-traffiku mingħajr xkiel fin-netwerks tat-toroq teħtieġ informazzjoni attwali dwar it-trasport u dwar inċidenti u kundizzjonijiet li jikkawżaw konġestjoni sħiħa jew parzjali f'ċerti postijiet jew partijiet tat-toroq.

3.6. Is-SIT għandha tipprovdi informazzjoni affidabbli, standardizzata u preċiża biżżejjed fil-ħin attwali u twassal l-informazzjoni dwar it-trasport intermodali u tagħti lill-utenti l-libertà tal-għażla bejn id-diversi modi ta' trasport disponibbli.

3.7. Is-SIT ser tinvolvi l-użu dejjem jiżdied ta' volumi kbar ta' data. Għaldaqstant, l-implimentazzjoni tagħhom teħtieġ l-iżvilupp ta' approċċ fuq perijodu fit-tul, u għandha tqis mhux biss l-applikazzjonijiet attwali iżda wkoll l-iżvilupp potenzjali ta' sistemi futuri u r-rwol u r-responsabbiltà tad-diversi partijiet involuti. Sabiex tiġi żgurata l-protezzjoni tal-privatezza, id-data personali li tista' tintuża għall-identifikazzjoni ta' individwi għandha tiġi pproċessata fi struttura legali u teknika li tiżgura t-trażmissjoni tad-data personali biss għal finijiet definiti strettament, b'konformità mal-qafas legali tal-UE u l-Istati Membri individwali.

3.8. Il-ħtieġa fundamentali hija li jiġi żgurat li l-provveditur inizjali jkun jista' jiggarantixxi l-anonimità tad-data. Il-grupp konsultattiv għandu jikkoopera u jikkonsulta dwar kwistjonijiet bħal dawn mal-Kontrollur Ewropew għall-Protezzjoni tad-Data; nirrakkomandaw li l-kontrollur tad-data jkun irrappreżentat direttament fil-grupp konsultattiv.

3.9. Is-sistema tas-satellita Galileo m'għandux ikollha rwol esklużiv; il-kooperazzjoni għandha tkun possibbli mas-sistemi kollha disponibbli tan-navigazzjoni bis-satellita.

3.10. Sabiex tinġabar u tinqasam l-informazzjoni u d-data dwar l-imblokkar jew id-dewmien fit-toroq, ser ikollna bżonn tassonomija Ewropea magħquda għall-monitoraġġ tal-inċidenti u l-kundizzjonijiet li jikkawżaw ġrajjiet li jnaqqsu s-sikurezza u ċ-ċirkolazzjoni mingħajr xkiel, kif ukoll format ta' skambju tad-data tat-tip XML.

3.11. Bl-istess mod, għandu jkun hemm l-unifikazzjoni tal-parametri għall-ħolqien ta' netwerk standardizzat bil-ġeoreferenzi tal-infrastruttura tat-toroq għal lokalizzazzjoni ġeografika diġitali standardizzata tal-kundizzjonijiet u l-inċidenti. Din il-lokalizzazzjoni għandha tinkludi informazzjoni dwar it-toroq u partijiet tat-toroq u l-infrastruttura relatata. Għandhom jintużaw l-esperjenza u l-aħjar prattiki tal-Istati Membri. F'dan il-kuntest huma involuti wkoll is-sistemi għall-ġestjoni tal-istat tal-uċuħ tat-toroq biex jiġi żgurat li jkunu dejjem sodi mil-lat tekniku.

([2]) COM(2007) 607.
([3]) Għandha titressaq mill-Kummissjoni Ewropea fl-2009
([4]) http://ec.europa.eu/dgs/energy_transport/galileo
([5]) COM(2008) 433.
([6]) COM(2007) 541.
([7]) www.esafetysupport.org
([8]) http://cordis.europa.eu/fp7
([9]) www.esafetysupport.org/en/ecall_toolbox
([10]) http://cordis.europa.eu/technology-platforms
([11]) COM(2007) 22.

3.12. Għandha tintuża sistema għall-ipproċessar u t-tqassim tad-data neċessarja għall-utent aħħari b'tali mod li ma tkunx ta' inkonvenjenza għas-sewwieqa iżda tagħmilha iktar faċli għalihom u b'hekk tissaħħaħ is-sikurezza tat-triq, b'mod partikolari b'kunsiderazzjoni għall-popolazzjoni li qed tixjieħ. Id-Direttiva għandha taħseb ukoll biex tipprovdi lill-utenti tas-SIT b'informazzjoni bħala appoġġ biex jiġu sfruttati kemm jista' jkun il-benefiċċji għall-operat, l-effikaċja u s-sikurezza tas-sistema, filwaqt li fl-istess ħin titbaxxa r-rata tal-inċidenti.

3.13. Is-SIT hija wkoll mistennija tinkludi s-sistemi ta' informazzjoni ntużati mill-unitajiet tat-trasport tal-Pulizija, is-servizz tat-tifi tan-nar, l-operaturi tan-netwerk tat-toroq, is-servizzi meteoroloġiċi kif ukoll mis-sewwieqa stess. L-informazzjoni u d-data dwar l-ivvjaġġar li tinġibed minn sistemi bħal dawn għandha tkun parti integrali tal-kontenut tal-informazzjoni dwar l-ivvjaġġar.

3.14. Barra mill-proċessi għat-titjib fiċ-ċirkolazzjoni tat-traffiku, għandhom jinbnew toroq ġodda biex jiġu estiżi n-netwerks (speċjalment f'postijiet fejn dan għadu mhux komplut) u jitwettqu rikostruzzjoni u tiswijiet sabiex ikun hemm biżżejjed kapaċità tat-toroq, filwaqt li jiġu rispettati l-kundizzjonijiet tal-art, l-ambjent eċċ. Is-SIT għandha tiġi integrata mhux biss fin-netwerks ta' komunikazzjoni l-ġodda tat-TEN–T iżda wkoll fin-netwerks eżistenti.

4. **Kummenti speċifiċi**

4.1. Id-Direttiva u l-pjan ta' azzjoni għandhom jidentifikaw għanijiet tanġibbli li jistgħu jinkisbu mill-Istati Membri kollha fil-fażi tal-bidu:

— li jiġi żgurat il-ġbir u t-tqabbiltal-informazzjoni u d-data tal-ivvjaġġar dwar is-sitwazzjoni attwali tat-trasport fl-Istati Membri fil-livell nazzjonali;

— li jiġi żgurat l-iskambju transkonfinali tal-informazzjoni u d-data tal-ivvjaġġar dwar is-sitwazzjoni attwali fin-netwerk tat-TEN–T dak il-ħin stess;

— li s-sewwieqa jiġu provduti b'informazzjoni bażika tal-ivvjaġġar, mingħajr ħlas, bħala servizz pubbliku.

4.2. Id-data dwar it-traffiku fit-triq u l-ivvjaġġar u dik dwar konġestjoni parzjali jew sħiħa f'punti u taqsimiet ta' infrastruttura tat-trasport jintużaw fi proċessi assoċjati:

— għall-kontroll u l-monitoraġġ tat-tneħħija tal-kawżi tal-konġestjoni jew il-ġestjoni ta' kundizzjonijiet negattivi sakemm dawn jinqerdu għal kollox;

— għall-provvediment tal-informazzjoni dwar il-post, il-ħin, il-livell u l-kawżi tal-konġestjoni tat-traffiku jew kundizzjonijiet negattivi għal kull min jinsab fit-triq (iċ-ċittadini sewwieqa, is-sewwieqa tal-vetturi ta' emerġenza, eċċ);

— għall-ġestjoni tat-traffiku fit-toroq sabiex tiġi żgurata ċ-ċirkolazzjoni mingħajr xkiel fin-netwerk, ibbażata fuq inċidenti identifikati li jikkawżaw konġestjoni jew kundizzjonijiet negattivi (il-ġestjoni ta' ċertu parti tan-netwerk u rotot alternattivi, eċċ.);

— għall-analiżi ta' kawżi rikorrenti għall-inċidenti li jimpedixxu ċ-ċirkolazzjoni tat-traffiku fit-toroq f'ċerti postijiet u inħawi sabiex ikunu jistgħu jiġu proposti u implimentati miżuri li jnaqqsuhom jew jeqirduhom għal kollox.

4.3. Il-proposti ma jagħtux definizzjoni tal-funzjonijiet li għandhom jindirizzaw is-Sistemi ta' Trasport Intelliġenti jew għall-inqas jindikaw meta dawn il-funzjonijiet ser jiġu definiti mill-esperti. Dawn id-dokumenti qafas huma ġenerali wisq u dan jista' jwassal għal proċeduri differenti fir-rwoli u l-oqsma individwali.

4.4. Għalhekk, il-Kumitat jipproponi li jiġu definiti xi funzjonijiet tas-SIT kif ġej:

4.4.1. Sistemi ta' ġestjoni tal-operazzjonijiet: dawn jiġbru u jipproċessaw l-informazzjoni bħala parti mill-operazzjoni tal-korpi, l-organizzazzjonijiet u l-istituzzjonijiet (il-pulizija, il-brigati tat-tifi tan-nar, is-servizzi tas-saħħa tal-emerġenza); ċerti partijiet ta' din l-informazzjoni primarja jistgħu jservu bħala informazzjoni tat-traffiku dwar is-sitwazzjoni attwali fit-toroq.

4.4.2. Il-ġbir tad-data u l-informazzjoni minn applikazzjonijiet telematiċi: dan jimmonitorja l-karatteristiċi speċifiċi tal-elementi individwali tas-sistema tat-trasport f'ċerti partijiet tat-triq permezz ta' s-sistemi telematiċi (SIT).

4.4.3. Il-ġestjoni u l-iggwidar tat-traffiku: is-sistema ta' trasport intelliġenti tanalizza awtomatikament l-informazzjoni tanġibbli tat-traffiku u d-data tas-sensur, jew permezz ta' operatur, u tidderiġi t-traffiku li jinsab f'parti partikolari tat-triq permezz ta' mezzi adattati (sinjali tat-traffiku b'messaġġ varjabbli, vleġġeġ imdawla jew sinjali, eċċ.).

4.4.4. Monitoraġġ: monitoraġġ viżwali mill-korpi tat-traffiku tat-triq, organizzazzjonijiet u istituzzjonijiet li jużaw sistemi ta' kamera komuni.

4.4.5. Provvista tal-informazzjoni: id-data dwar it-traffiku bit-triq u d-data tal-ivvjaġġar dwar konġestjoni sħiħa jew parzjali tiġi ppubblikata jew imqassma mal-klijenti u l-utenti kollha tat-triq. L-informazzjoni tiġi pprovduta permezz ta' mezzi ta' komunikazzjoni u teknoloġiji ta' informazzjoni normali u aċċessibbli minn kumpaniji pubbliċi jew privati fil-forma ta' servizzi ta' informazzjoni qabel u matul il-vjaġġ.

4.4.6. Monitoraġġ u sanzjonijiet: is-sistemi telematiċi jivverifikaw li ċerti obbligi (pereżempju n-nollijiet) ikunu ntlaħqu u li r-regoli tat-traffiku jiġu rispettati, possibbilment segwiti minn sanzjonijiet għall-iktar ksur serju (pereżempju s-sewqan b'veloċità eċċessiva, is-sewqan meta d-dawl ikun aħmar, il-qbiż tal-limiti tal-piż, is-segwitu ta' vetturi misruqa), b'konformità mar-regolamenti tat-traffiku tal-Istati Membri u fil-livell tal-UE ([12]), f'każ li jiġu armonizzati.

4.4.7. Kontrolli ta' manutenzjoni: is-sistemi telematiċi jimmonitorjaw ukoll l-affidabbiltà tal-elementi individwali tas-sistema, inkluż l-identifikazzjoni awtomatika tal-problemi u l-ispunt għall-proċeduri ta' segwitu jew appoġġ.

4.5. Il-KESE jirrakkomanda wkoll li tingħata definizzjoni bażika tal-istandards Ewropej (jew eżempji mudelli) għat-tagħmir tat-toroq inkorporati fit-TEN-T b'sistemi telematiċi "standard" għall-ġbir tad-data tal-ivvjaġġar, il-monitoraġġ u l-ġestjoni tat-traffiku:

— sistema ta' sorveljanza tat-tip CCTV,

— monitoraġġ taċ-ċirkolazzjoni tat-traffiku, osservazzjoni tal-konġestjoni u sistemi ta' ċensiment tat-traffiku,

— sistemi ta' sinjali varjabbli tat-traffiku u apparat ta' trasferiment tal-informazzjoni,

— sistema ta' informazzjoni meteoroloġika għat-toroq,

— ġestjoni tat-traffiku fir-rotot importanti tat-trasport,

— Sistema ta' salvataġġ.

4.6. Dawn is-sistemi u informazzjoni minn sistemi ta' ġestjoni tal-operazzjonijiet jistgħu jintużaw biex jevalwaw iċ-ċirkolazzjoni u l-kundizzjonijiet tat-traffiku, inkluż il-ħin stmat għall-ivvjaġġar lejn destinazzjonijiet ewlenin.

4.7. Il-KESE jiġbed l-attenzjoni lejn problemi potenzjali fit-tagħmir sussegwenti tal-vetturi b'apparat SIT dedikat; l-arkitettura tas-sistemi għandu jkollha l-kompatibbiltà meħtieġa. Is-sistemi u l-infrastruttura tal-vetturi għandhom jiġu żviluppati biex joperaw fuq pjattaformi miftuħa. Dan ma jgħoddx biss għas-sistemi u t-teknoloġija iżda wkoll għas-servizzi provduti bis-saħħa tagħhom.

4.8. M'hemm l-ebda dubju li s-SIT ser tinvolvi l-użu ta' medda sħiħa ta' informazzjoni u teknoloġiji oħrajn li huma disponibbli attwalment. Approċċ koordinat tal-UE lejn dawn is-sistemi għandu jinvolvi wkoll l-ispeċifikazzjoni tal-oqsma mmirati li ser ikollhom ikunu lesti għall-implimentazzjoni prattika. Għandha tingħata attenzjoni wkoll lis-sorsi rilevanti tal-fondi mill-Komunità, l-Istati Membri u s-settur privat. L-ispejjeż tal-operazzjoni u l-investiment għandhom jiġu ffinanzjati minn dazji, taxxi u nollijiet eżistenti.

4.9. Il-proposti tal-Kummissjoni jipprovdu wkoll għal sensiela sħiħa ta' miżuri prattiċi għall-introduzzjoni tas-SIT għal kull wieħed mill-oqsma prinċipali tal-pjan ta' azzjoni. Naturalment, dawn l-iskedi ser ikollhom jiddettaljaw il-ħin meħtieġ sabiex l-utenti aħħarija – is-sewwieqa – jiġu mħarrġa u jifhmu sew l-elementi rilevanti tas-sistema. Dan ser jinvolvi l-appoġġ ta' kampanji promozzjonali u ta' pubbliċità dwar dawn it-teknoloġiji moderni kif ukoll metodi innovattivi (pereżempju l-promozzjoni tal-iżvilupp tal-vetturi intelliġenti permezz ta' kompetizzjoni għall-iktar vettura intelliġenti fl-Ewropa).

Brussell, it-13 ta' Mejju 2009.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Mario SEPI

([12]) Opinjoni tal-KESE dwar "Il-proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li tiffaċilita l-infurzar transkonfinali fil-qasam tas-sikurezza fit-toroq", rapporteur: is-Sur Simons, 17.9.2008 (TEN/348), ĠU C 77, 31.3.2009, p. 70-72.